

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY-ND 4.0 International) license • <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0>

JAN NIEWĘGŁOWSKI¹

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska

ORCID 0000-0001-9673-4989

Zgłoszono: 27.02.2024; zaakceptowano do druku: 12.03.2024

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. *Niepełnosprawność – zadanie czy wyzwanie we współczesnym świecie*. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Warszawa, 20 listopada 2023 r.

Konferencja poświęcona problemom niepełnosprawności była kolejnym cyklicznym wydarzeniem naukowym zorganizowanym przez: Instytut Pedagogiki (Wydział Nauk Pedagogicznych) Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Fundację Popieram Rodzinę, Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji UW, Polską Fundację Narodową, Centrum Projektów Europejskich oraz Polish Academy of Social Sciences and Humanities in London.

Konferencja miała formę hybrydową. W gmachu Uniwersytetu były obecne osoby, które wygłaszały referaty. Pozostali uczestnicy mogli śledzić obrady poprzez platformę Teams. Tytuł konferencji brzmiał: *Niepełnosprawność – zadanie czy wyzwanie we współczesnym świecie*. Patronat honorowy objął JM Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego ks. prof. dr hab. Ryszarda Czekalskiego.

Obrady zostały podzielone na cztery sesje: plenarną oraz trzy sesje tematyczne. Uczestników spotkania przywitał Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych, ks. dr hab. Stanisław Chrobak, prof. UKSW. Przytaczając myśl Jana Pawła II zwrócił uwagę na godność i wartość każdej osoby ludzkiej, a zwłaszcza osoby niepełnosprawnej. Po słowach przywitania otworzył konferencję życząc wszystkim owocnych obrad.

Sesję plenarną poprowadził dr Grzegorz Kudlak. Pierwszą prelegentką była dr Agnieszka Żabińska z Uniwersytetu Radomskiego im. Kazimierza Pułaskiego, która wygłosiła referat nt. *Czym jest autyzm? Analiza definicji, zaburzenie i samostanowienie w kontekście spektrum postrzeganego przez samych autystów i ich rodzin*. Prelegentka ukazała problem autyzmu w ujęciu historycznym. Większość badaczy uważa, że autyzm to raczej zaburzenie niż niepełnosprawność. Osoby

---

¹ Ks. dr hab. **Jan Niewęgłowski**, prof. UKSW, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Pedagogicznych; Adres e-mail: j.nieweglowski@uksw.edu.pl

z autyzmem są narażone dość często na stygmatyzację społeczną a ponadto wymagają zrozumienia ich problemów.

Autorami następnego referatu byli dr Grzegorz Kudlak (Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji UW), Inga Markiewicz (Instytut Psychiatrii i Neurologii) oraz Przemysław Cynkier (Instytut Psychiatrii i Neurologii). Treść referatu przedstawił dr Grzegorz Kudlak. W wystąpieniu pt. *Niepełnosprawność osób z zaburzeniami psychicznymi. Wyzwania rodzinne i społeczne*, przedstawił faktyczny stan polskiego społeczeństwa jeżeli chodzi o występowanie chorób psychicznych. Jak stwierdził prelegent ilość zaburzeń rośnie, ale również rośnie koszt leczenia tych osób, zwłaszcza osób przewlekle chorych. Zaburzenia negatywnie wpływają z kolei na relacje społeczne, na pracę zawodową oraz funkcjonowanie ich rodzin.

Następnie głos zabrała Elżbieta Maj, dyrektor Centrum Badań Prawnych nad Dzieckiem i Rodziną (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej). Jej referat nosił tytuł: *Wpływ Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (ONZ) na administracyjnoprawny status osób niepełnosprawnych w Polsce po 2012 roku*. Polska podpisała Konwencję w 2012 r. Zmiany w obszarze niepełnosprawności w Polsce zaczęły już zachodzić w latach 80-tych XX wieku. Po podpisaniu Konwencji Polska na bieżąco nostryfikuje dokumenty związane z problemami osób niepełnosprawnych.

Ostatnie wystąpienie było zaprezentowaniem pracy badawczej prof. Jacka Matulewskiego oraz Katarzyny Kotyńskiej (Uniwersytet Mikołaja Kopernika). W wystąpieniu pt. *Stosowanie okulografu jako kontrolera, także w przypadku gier*, autorzy ukazali rolę okulografu w życiu osób niepełnosprawnych w następujących obszarach: komunikacja, rozrywka, gry terapeutyczne, poruszanie się po mieście. Badania wykazały, że okulograf przynosi pozytywne rezultaty. Instrument, którego zadaniem jest ciągle bodźcowanie osoby, wpływa m.in. na większe umiejętności radzenia sobie i komunikatywność badanych.

Po tym wystąpieniu moderator zaprosił uczestników do zadawania pytań prelegentom oraz do dyskusji celem pogłębienia tematyki referatów. Po dyskusji prowadzący zarządził przerwę.

Po przerwie rozpoczęły się obrady w trzech sekcjach tematycznych. Pierwszą sekcję poprowadził prof. UKSW dr hab. Jan Niewęglowski, sekcję drugą dr Konrad Wierzbicki i mgr Michał Stańczuk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) oraz trzecią dr Aleksandra Lukasek (Akademia Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie).

Poniższe sprawozdanie dotyczy sekcji pierwszej.

Głos zabrało sześcioro prelegentów. Pierwszą prelegentką była dr Agnieszka Kamyk-Wawryszuk (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego). Autorka pierwszą część swojego referatu pt. *Niepełnosprawność rzadka – termin nieznanany czy pomijany*, poświęciła wyjaśnieniu terminu „niepełnosprawność rzadka”. Dzieci zapadają na różne choroby. Choroby raka są raczej chorobami rzadkimi u dzieci. Zapadalność dzieci na choroby jest różna w różnych krajach. Pewne schorzenia u dzieci występują rzadko w Polsce. Natomiast we Włoszech zachorowalność na te same choroby

jest bardzo wysoka. Termin „niepełnosprawność rzadka” jest już obecny w wielu bazach naukowych.

Następnie głos zabrała dr Katarzyna Zielińska-Król (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). W swoim wystąpieniu pt. *Koncepcja przynależności E. Cartera w narracji osób z niepełnosprawnością na podstawie badań własnych*, omówiła problem osoby niepełnosprawnej w kościele. Według Cartera religia w życiu osoby niepełnosprawnej odgrywa dużą rolę. Kościół powinien być dla nich dostępny. Wiara spełni pozytywną rolę w życiu osoby niepełnosprawnej pod warunkiem obecności triady: duszpasterz, osoba niepełnosprawna oraz wierni. Potrzebna jest akceptacja osoby, która prowadzi do scalenia wspólnoty i budowy autentycznych relacji. Osoba niepełnosprawna, która czuje, że jest akceptowana, zaangażuje się w życie wspólnoty. Będzie dawcą, a nie tylko biorcą. Postawa ta z kolei będzie stwarzała okazję do ubogacenia się dla pozostałych członków wspólnoty parafialnej.

Doktor Emilia Wawszczak (Collegium Medicum UKSW) wygłosiła referat pt. *Wyzwania w opiece nad dzieckiem z mózgowym porażeniem dziecięcym – studium przypadku*. Na początku przedstawiła przyczyny porażenia mózgowego i jego znaczenie. Autorka następnie omówiła konkretny przypadek dziecka – wcześniaka dotkniętego tym schorzeniem. Dziecko z porażeniem mózgowym najbardziej absorbuje matkę. Przed rodzicami często stają dylematy, jak korzystać z pomocy lekarzy i specjalistów. W życiu codziennym zauważa się dużo przeszkód ludzkich, administracyjnych i finansowych, które należy pokonywać.

Kolejnym mówcą była dr Małgorzata Derfla. Temat jej wystąpienia to: *Edukacja i wsparcie dla osób niepełnosprawnych w różnych kontekstach na przykładzie grupy seniorów z wybranych krajów Europy Północnej*. Prelegentka przedstawiła sytuację seniorów w Norwegii w sześciu obszarach: dłuższe życie, otwartość i tolerancja lokalnego społeczeństwa na osoby starsze, wolontariat, rozwój nowych technologii, zdrowie i sektor opieki oraz badania nad starością. Władze norweskie w trosce o seniorów przyjmują odpowiednie zapisy prawne dla pracodawców, które ułatwiają zatrudnienie osób starszych. Z tego powodu seniorzy są poszukiwani na rynku pracy. Ponadto wprowadzane są liczne, pomagające seniorom rozwiązania architektoniczne na ulicach, sklepach i budynkach. Lokalne władze organizują spotkania, w których uczestniczą dzieci, młodzież i seniorzy. Gminy powołują asystentów, których zadaniem jest udzielanie różnorodnej pomocy osobom starszym, np. uczestnictwo w kursach komputerowych. System elektroniczny przypomina seniorom o regularnym zażywaniu leków. W Domach Pomocy Społecznej seniorzy dość łatwo uzyskują dopłaty i sprzęt rehabilitacyjny na koszt państwa.

Magister Natalia Sydorczuk przedstawiała referat pt. *Logorytmika jako metoda wspomagania rozwoju osób z zaburzeniami mowy oraz autyzmem*. W wystąpieniu omówiła swoje doświadczenia z pracy edukacyjnej na Ukrainie. Logorytmika i terapia logopedyczna są narzędziami bardzo pomocnymi w pracy z dziećmi jękającymi się. Techniki te bardzo szybko poprawiają dykcję tych osób.

Jako ostatnia w tej części głos zabrała dr Emilia Śmiechowska-Petrovskij (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), która przedstawiła temat: *Niewizualne reprezentacje obrazów – potrzeby i doświadczenia osób niewidzących i słabowidzących*. Prelegentka mówiła o osobach z problemami wzroku i o ostatnich osiągnięciach technologicznych, które bardzo ułatwiają tym osobom funkcjonowanie w życiu i w szkole. Do tych nowych technologii możemy zaliczyć: interfejsy dźwiękowe, dotykowe i optyczne, mikronawigacje indoor i outdoor, tyflomapy, tyfloplany oraz tyflografiki. Prelegentka zwróciła również uwagę na polskie prawodawstwo z 1997 r. i 2017 r., które bierze pod uwagę potrzeby osób z problemami wzroku.

Na zakończenie tych wystąpień prowadzący zaprosił uczestników do dyskusji, wymiany poglądów oraz do ewentualnego uzupełnienia wygłoszonych referatów.

Podsumowania konferencji dokonał dr hab. Jan Niewęglowski, prof. UKSW. Podziękował wszystkim prelegentom za przygotowanie referatów, przyjazd i ich wygłoszenie a także osobom towarzyszącym konferencji *on-line*. Podziękował pracownikom z CSI za przygotowanie strony technicznej i czuwanie nad jej prawidłowym przebiegiem. Słowa podziękowania skierował również do mgra Michała Stańczuka i grupy studentów, jego najbliższych współpracowników, za przygotowanie całej konferencji.